

Plan van aanpak Scan Openbare Ruimte

CONCEPT, eerste versie

Groningen, 9 april 2015

Inhoud

1	Inleiding.....	3
1.1	Doel en kader.....	3
1.2	Een goed begin is het halve werk.....	4
2	Uitvoering.....	5
2.1	Vastleggen eerste studiegebied.....	5
2.2	Inzet medewerkers.....	5
3	Onderzoek.....	6
3.1	Deskstudie scan publieke ruimte.....	6
3.2	Inspectie van de gebouwen en openbare ruimte.....	6
3.3	Invoeren van de gegevens in de centrale database.....	6
3.4	Te gebruiken tools.....	6
3.5	Organisatiestructuur tijdens onderzoeksfase.....	7
4	Analyse en vervolg.....	8
4.1	Uitkomsten onderzoek: 25 winkelpanden Herestraat.....	8
4.2	Vervolgstappen.....	8
4.3	Evaluatie.....	8
5	Communicatie.....	8
5.1	Communicatie vooraf.....	8
5.2	Communicatie tijdens.....	9
5.3	Communicatie achteraf.....	10
6	Juridisch kader.....	11
6.1	Openbaarheid rapporten.....	11
6.2	Aanpak HRBE's.....	11
6.3	Aansprakelijkheid.....	11

1 Inleiding

Uit de onderzoeken (gemeente en NAM) blijkt dat met name de hoge risico bouw elementen (HRBE's zoals schoorstenen, trapgevels, grote glasplaten) een belangrijk bijdrage aan de onveiligheid van de openbare ruimte leveren. Juist deze elementen kunnen ook bij lichtere aardbevingen al tot risico's leiden maar zijn ook vaak eenvoudig te verhelpen met kleine ingrepen. De gemeente Groningen wil daarom voor zijn gehele openbare ruimte een seismische scan uitvoeren om de veiligheid van de openbare ruimte in kaart te brengen. De gemeente Groningen laat de openbare ruimte niet onderzoeken door een onderzoeksbureau, maar gaat dit onderzoek zelf uitvoeren.

Dit plan van aanpak is bedoeld om alle zaken te regelen zodat de scan kan plaatsvinden. Het laten uitvoeren van een scan is complexer dan in eerste instantie werd gedacht. Er zijn veel vragen die moeten worden beantwoord, zoals: Wat doen we met de onderzoeksresultaten? Hoe we gaan communiceren? Kunnen we eigenaren verplichten om de hoge risicovolle elementen te laten aanpakken cq. te verwijderen? Wil de gemeente de verantwoordelijkheid neerleggen bij de eigenaar van het pand of kunnen we afspraken maken met de NAM over het handelingsperspectief? Zijn we aansprakelijk zodra we de HRBE's in beeld hebben en de uitkomsten nog niet hebben gedeeld met de eigenaar? Kunnen we gebruik maken van de checklist (HRBE's) en het bijbehorend handboek van de NAM? Dit om latere discussie met de NAM te voorkomen?

1.1 Doel en kader

De gemeente Groningen wil haar burgers een veilige omgeving bieden. Door de openbare ruimte te scannen, wil de gemeente de veiligheid van de openbare ruimte in kaart brengen en vervolgens kunnen bepalen welke vervolgstappen gezet moeten worden.

De scan op de hoge risicovolle gebouw elementen (HRBE's) gaat alleen plaatsvinden vanaf de openbare ruimte. De focus van de scan ligt niet op de gevolgen van een beving op het pand zelf en de mogelijke interne gevolgen hiervan, maar op de aardbevingsbestendigheid van de gevelwand aan de straat en de gevolgen hiervan voor de openbare veiligheid. Ook worden niet de grote openbare ruimtes in bijvoorbeeld een warenhuis, ziekenhuis etc. meegenomen omdat dit geen gevolgen heeft voor de openbare veiligheid van de openbare ruimtes. De eigenaren van gebouwen zijn zelf verantwoordelijk voor de veiligheid van het publiek die zich binnen het pand bevinden.

De scan vindt daarnaast alleen plaats op gebouwen die direct met de gevel grenzen aan de openbare ruimte? Of nemen we nog een grens van bijvoorbeeld 2 meter voortuin? Houden we de tabellen van Den Haag aan (valrichting elementen grote hoogte)?

1.2 Een goed begin is het halve werk

Om het project 'Scan openbare ruimte' te kunnen uitvoeren moeten er een aantal facetten geregeld zijn. In de onderstaande diagram wordt dit weergegeven.

2 Uitvoering

2.1 Vastleggen eerste studiegebied

We kunnen niet in eenmaal de gehele openbare ruimte scannen. Dit is niet realistisch en niet haalbaar. We starten met het meest kwetsbare gebied: de binnenstad. In de binnenstad zijn veel mensen tegelijk aanwezig en de kans op persoonlijk letsel is, bij aardbevingen, in dit gebied het grootst. Ook kenmerkt de binnenstad zich door het hoog aantal panden met een beschermde (monumentale) status.

De scan van de binnenstad bevat ongeveer 5500 panden. Deze 5500 panden scannen kost tijd en voorbereiding. Een scan van de openbare ruimte is complexer dan we hadden gedacht. Op dit moment is het handelingsperspectief niet helder: we weten niet welk perspectief we de eigenaren kunnen en moeten bieden. In de lijst van exemplarische gebouwen zijn 14 locaties opgenomen. Deze locaties zijn onderzocht en één daarvan is de scan “Openbare ruimte Herestraat (25 winkelpanden)”.

Om te kunnen onderzoeken welke gevolgen een scan van de openbare ruimte tot gevolgen heeft, wordt in eerste instantie de Herestraat in zijn geheel gescand. Op basis van deze rapporten gaan we het proces evalueren en verwachten dat we dat we het onderzoeksgebied kunnen uitbreiden. Tijdens de afrondende fase van het onderzoek in de Herestraat, wordt bepaald welk gebied en welke straten volgen en hoe we het beste kunnen rapporteren.

2.2 Inzet medewerkers

Voor de scan van de openbare ruimte van de binnenstad (in eerste instantie Herestraat) vergt inzet van medewerkers van de gemeente.

Om de voortgang te borgen, zijn 2 medewerkers per dag noodzakelijk om de openbare ruimte te scannen. Hierbij wordt de inzet gevraagd van de inspecteurs van de afdeling VTH en medewerkers van het IGG. Deze worden ondersteund door een constructeur van de afdeling

VTH. Voor de eerste fase (het afronden van de Herestraat) zullen we ongeveer 20 minuten per pand van de afdeling VTH claimen (buiten inspectie). 75 panden (globaal) – 25 = 50 panden moeten nog. **De tijdsbesteding per pand aan desk-research is sterk afhankelijk van ons ICT systeem. Dit geldt ook voor de ‘buiteninspectie’. Indien geen goed ICT systeem voorhanden is (onderzoek met “pen en papier”) en we geen goede ondersteuning hebben, zal de tijdsbesteding per pand oplopen.**

Om de scan uit te kunnen voeren, is een opleiding voor de betreffende medewerkers noodzakelijk. Hiervoor wordt een lesprogramma gemaakt. In dit lesprogramma moet in ieder geval aandacht worden besteed aan communicatie.

3 Onderzoek

3.1 Deskstudie scan publieke ruimte

Deze fase van de scan gebeurt op kantoor. Door de deskstudie kunnen we de eerste indruk van de gebouwen krijgen. Ook is een deskstudie nodig omdat we niet alles buiten kunnen waarnemen door bijvoorbeeld smalle straten en stegen. De invoer wordt gedaan door de inspecteurs. De deskstudie behelst het aanmaken van een seismisch data formulier en het koppelen van de bijbehorende adressen. Vervolgens wordt aan de hand van de foto's (Cyclorama en Oblique(schuin)) een eerste HRBE-checklist wordt ingevuld evenals de RVS (Rapid Visual Screening). Als de desk-research afgerond is, wordt dit met een vinkje aangegeven. De medewerker vult zijn naam in en de datum waarop de scan heeft plaatsgevonden (afgerond).

3.2 Inspectie van de gebouwen en openbare ruimte

De buiteninspectie wordt alleen opgestart als de deskstudie is gedaan. De gebouwen worden per straat onderzocht en de gegevens worden per pand op de tablet ingevoerd. De High Risk Building Elements (HRBE) worden bekeken en gerapporteerd.

De buiteninspectie behelst het verfijnen van het ingevulde seismisch data formulier (voornamelijk het waarde toekennen).

Als de buiteninspectie afgerond is, wordt dit met een vinkje aangegeven. De medewerker vult zijn naam in en de datum waarop de scan heeft plaatsgevonden (afgerond).

3.3 Invoeren van de gegevens in de centrale database

Deze controle wordt uitgevoerd nadat de deskstudie en de buiteninspectie zijn afgerond. Deze administratieve controle behelst het beoordelen of alle informatie is ingevuld en dat er geen informatie ontbreekt alvorens deze over te hevelen naar de database.

NB: het kost tijd om ons systeem in orde te krijgen zodat zoveel we zoveel mogelijk digitaal kunnen werken.

De vraag is nog of we deze handeling zelf gaan uitvoeren of dat BBN dit voor ons gaat doen.

5.1.2e van ABT had het hier over!!

3.4 Te gebruiken tools

Seismisch dataformulier

Alle te registreren seismische data moet vooraf worden vastgelegd. Er moet vooraf goed en uitvoerig worden nagedacht over welke informatie verzameld moet worden om de doelen van de scan te kunnen halen. Het vastleggen van te weinig informatie betekent dat achteraf opnieuw naar de gescande gebouwen moet worden gekeken en dit is niet efficiënt. Hiervoor is naast algemene informatie over wie, wanneer de scan heeft uitgevoerd, een formulier ontwikkeld waarin bijvoorbeeld de eigenaar, algemene gegevens van het pand, de High Risk Building Element (HRBE) en gegevens over de constructie worden gevraagd (Rapid Visual Screening).

NB: we hebben nog geen seismisch dataformulier beschikbaar, we kunnen niet zomaar een dataformulier van een ander bedrijf gebruiken en ook de NAM stelt deze niet beschikbaar.

Database (Vastgoedmaps)

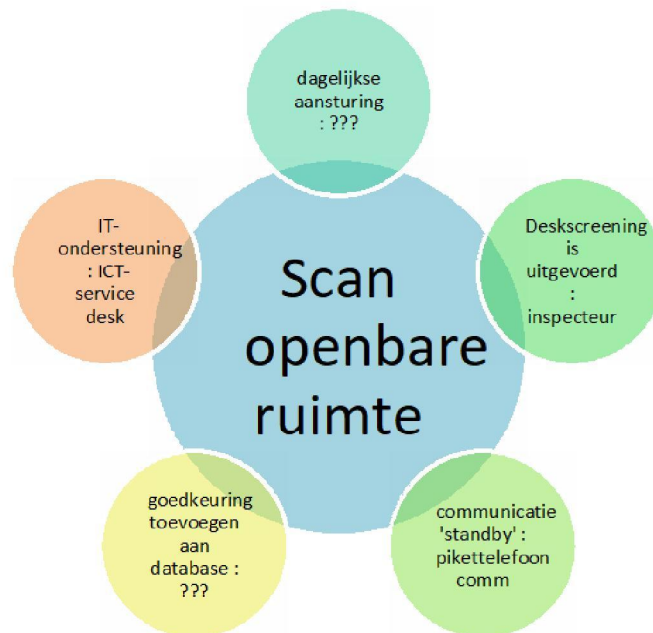
We hebben een dump nodig van alle panden die wij via Vastgoedmaps gaan screenen! Tenminste als we Vastgoedmaps gaan gebruiken. Kunnen we de I-adviseur op pad sturen met deze opdracht, wellicht hebben we nog wel meer in huis? Als dit systeem niet werkt hebben we dan nog een alternatief?? Kunnen we dan bijv. kijken bij de NaM of CVW??

Web applicatie

De ontworpen web applicatie moet bruikbaar zijn op een tablet die de inspecteurs, tijdens hun inspectie, gebruiken. Deze ingevoerde gegevens kunnen eenvoudig worden ingelezen en het scheelt veel dubbele handelingen.

3.5 Organisatiestructuur tijdens onderzoeksfase

In onderstaande diagram is aangegeven wie waarvoor verantwoordelijk is, tijdens de uitvoering van de dagelijkse werkzaamheden:

4 Analyse en vervolg

4.1 Uitkomsten onderzoek: 25 winkelpanden Herestraat

In het onderzoek betreffende de exemplarische gebouwen, zijn al een aantal locaties onderzocht. Een daarvan betreft een scan van 25 winkelpanden in de Herestraat waar de scan zich heeft gericht op de openbare ruimte. Uit de voorlopige conclusie van dit rapport kunnen we stellen dat de dwarsstabiliteit van de gevelwand niet voldoet en dat er veel valgevaarlijke elementen aanwezig zijn.

Dwarsstabiliteit gevelwand

Dat de dwarsstabiliteit niet voldoet komt doordat de gevelwand zich kenmerkt door grote glazen gevels op de begane grond en in de winkels geen dwarsverbanden zijn doordat veel winkels achter de pui één grote winkelruimte hebben. Nader onderzoek moet uitwijzen hoe groot de gevaren bij een seismische beving zijn en op welke wijze de panden versterkt kunnen worden.

Valgevaarlijke elementen

Aan de gevels zijn een aantal elementen bevestigd die bij een beving valgevaarlijk zijn. Het oplossen van deze tekortkomingen is over het algemeen goed uitvoerbaar en zal niet veel overlast geven.

4.2 Vervolgstappen

De opdracht is om de openbare ruimte te scannen en hierbij beginnen we met de Herestraat. De verwachting is dat de uitkomst van het al gedane onderzoek niet veel zal verschillen met het onderzoek op alle overige panden. **De gedane onderzoeken leveren een schat aan informatie op maar leveren op korte termijn nog geen oplossingen omdat nog niet duidelijk is wat we met de uitkomsten van dit onderzoek willen en kunnen doen (zie ook juridische kader). Gaan we direct vervolgstappen ondernemen? Hoe gaan we dit doen? Hoe doen we dit bij monumentale panden. Welk handelingsperspectief kunnen we de eigenaren bieden?**

4.3 Evaluatie

De eerste evaluatie van de scan van de binnenstad gebeurt nadat de Herestraat is onderzocht. Uit deze onderzoeksgegevens kunnen we de eerste resultaten verzamelen en kan het proces eventueel bijgestuurd worden. Als de scan is afgerond en de uitkomsten zijn bekend en ook is bekend wat de vervolgstappen zijn, moet het proces geëvalueerd worden voordat de volgende fase (het tweede onderzoeksgebied) van start gaat.

5 Communicatie

5.1 Communicatie vooraf

Extern n.a.v. collegenota/raadsbrief

*Persbericht: aankondigen start scan openbare ruimte + aanpak.

- * Q&A voor wethouder
- * Persbericht op website + telefoonnummer contactpersoon voor vragen + Q&A
- * Bericht Twitter/Facebook

Intern

- * Afgeleide persbericht op intranet + telefoonnummer voor vragen
- * Persbericht naar KCC met Q&A + contactpersoon intern

Extern n.a.v. de start van de werkzaamheden

- * Eigenaren voorafgaand aan scan apart informeren via brief op naam + contactpersoon.
- Dit vergt veel tijd en inzet van medewerkers**
- * Gebruikers via een huis-aan-huis brief of flyer informeren voorafgaand aan scan.
- * Bericht Gezinsbode

Met een persbericht of een advertentie in de krant kun je er niet automatisch vanuit gaan dat mensen geïnformeerd zijn. Daarvoor gerichte communicatie nodig. Dit kost wat tijd maar levert tijd op als je het niet doet en mensen later niet goed geïnformeerd zijn en daardoor niet meewerken. Bovendien laat de gemeente hiermee actief zien wat we op dit dossier doen.

Intern n.a.v. de werkzaamheden

Intern maak je via lijncommunicatie werkafspraken met elkaar over wie wat doet. Dit verloopt via de bestaande, gebruikelijke interne overlegstructuren. Bijvoorbeeld een werkoverleg.

5.2 Communicatie tijdens

Tijdens het onderzoek moeten eigenaren en gebruikers weten waar ze terecht kunnen met eventuele vragen. Dat staat ook in de brief/flyer (**gaan we 5500 brieven verzenden?**) die ze van te voren ontvangen:

- * verwijzen naar de website (groningen.nl/aardbevingen)
- * mensen vragen die de onderzoeken op straat uitvoeren
- * verwijzen naar een contactpersoon

5.3 Communicatie achteraf

Nadat de eerste fase (Herestraat) is afgerond, worden het college en de gemeenteraad hiervan op de hoogte gebracht.

Herestraat

* Raadsbrief

* Eigenaren op de hoogte brengen + vervolg/handelingperspectief

* persbericht met rapport

* Q&A wethouder

* website: persbericht + Q&A

* intranet: persbericht + interne contactpersoon

*KCC: persbericht + Q&A + interne contactpersoon

Vervolg

***Per gebouw eigenaar op de hoogte brengen van de uitkomsten + handelingperspectief?**

Eigenaar vragen gebruikers in te lichten.

*Gemeente maakt niet actief alle rapporten openbaar. Zijn eventueel wel op te vragen? Hangt af van juridische kant.

6. Juridisch kader

6.1 Openbaarheid rapporten

Hoe gaan we om met de rapporten. Als de inspecteur zijn bevindingen heeft vastgelegd in een rapport (alle handelingen met betrekking tot het onderzoek zijn verricht), dan zijn deze rapporten in principe openbaar. Op welk moment kan je de rapporten openbaar maken en waarom doe je dat? Als een eigenaar op voorhand zegt niet mee te willen werken aan openbaar making van stukken hoe gaan we daar dan mee om?

6.2 Aanpak HRBE's

Hoe kunnen wij de eigenaar verplichten de veiligheid van de openbare ruimte te waarborgen? Welke juridische mogelijkheden hebben wij als bestuursrechtelijk orgaan. (art 7.22 Bouwbesluit?). Hoe gaan we om met monumentale panden (voorbeeld: de dames op de gevel van het goudkantoor zijn een HRBE. Gaan we dan, omwille van het monument, de eigenaar verplichten om de dames eraf te halen?)

6.3 Aansprakelijkheid

Als we aansprakelijk gesteld kunnen worden als wij in het bezit zijn van informatie waaruit blijkt dat er (hoge)risico's zijn, binnen welke termijn moeten we dan handelend optreden? (Arup/Nam onderneemt actie binnen 48 uur bij hoge risico's).
Wat is de verantwoordelijkheid van de gemeente i.r.t de openbare ruimte?

Hoe zit het met aansprakelijkheid? Welke risico's loopt de inspecteur en de gemeente?

- Inspecteur i.r.t functie (hebben de inspecteurs VTH/IGG het mandaat om deze werkzaamheden uit te voeren, er ontbreekt waarschijnlijk een wettelijk kader)
- Inspecteur i.r.t. uitgevoerde scan (bijvoorbeeld een gebrek aan pand niet geconstateerd maar valt bij aardbeving wel: per ongeluk onjuiste vastlegging van de feitelijke situatie)
- Gemeente in algemene zin (verkoopbaarheid pand, schade door inkomstenderving (na bekendmaking en kennis niet gedeeld (voor bekendmaking))